

Požární ochrana v PZSS

■ **Text: Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA,**
prezident APSS ČR,
Ing. Karel Vostrý,
ředitel úseku mezinárodní spolupráce UZS ČR

Většina státních orgánů pověřených kontrolou, inspekcí či dohledem má jistou míru subjektivního přístupu. Ne všechny skutečnosti, které jsou předmětem kontroly, je totiž možné přesně popsat či kvantifikovat a v některých případech je předpokládána celková erudice kontrolního orgánu včetně schopnosti posuzovat věci ve všech souvislostech. Na Asociaci se v minulosti v různých intervalech obracela členská zařízení s dotazy či potřebou sdílení zkušenosti z oblasti požární ochrany. Nutno dodat, že příklady dobré praxe se nešíří tak rychle jako ty špatné, a tak jsme i my naráželi spíše na ty horší situace, kdy např. požární inspekce požadovala likvidaci všech předmětů na chodbách včetně nástěnek a obrázků nebo kdy bylo konkrétní řešení celé roky v pořádku, než došlo ke změně personálního zastoupení (či složení) kontrolního orgánu a tento si

danou situaci či předpis vysvětloval jiným způsobem. V tomto článku prezentujeme různé případy, ale i výstupy z konzultací s odborníky na toto téma.

► Požárně bezpečnostní řešení

Pravidla požární bezpečnosti jsou upravena v několika legislativních normách a předpisech. Jedno si však každá organizace vytváří sama, resp. nechává vytvořit osobou s oprávněním dle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, a tím je tzv. požárně bezpečnostní řešení, které je součástí projektové dokumentace stavby.

Požárně bezpečnostní řešení (PBR) obsahuje řadu zákonem definovaných součástí, jako je např. stanovení únikových cest, vymezení bezpečného prostoru, stanovení počtu a druhů hasicích přístrojů, zhodnocení rizik, rozdělení stavby dle požárních úseků a řadu dalších věcí. Důležitou součástí PBR je stanovení minimální šíře únikových cest, která je v praxi důležitým parametrem (byť ne jediným, viz níže)

pro určení toho, co (a zda vůbec) je možné umisťovat na chodby a do jiných prostor. Stanovení této šířky není definováno explicitně právním předpisem a je opět v pravomoci HZS.

V praxi jsme se setkali s případy, kdy PBR obsahovalo a definovalo dané skutečnosti a pravidla přísněji, než tomu bylo nutné v rámci všeobecně platných předpisů. Je možné udělat revizi PBR a tyto jeho části změnit. Nové PBR pak musí znovu schválit příslušný Hasičský záchranný sbor (HZS). V dané revizi lze také počítat s různými variantami řešení. Je však nutné mít na paměti, že při této revizi se bude nové PBR řídit legislativou platnou v té době. V mnoha případech totiž mohlo být PBR schváleno v době, kdy tehdy aktuálně platné právní předpisy nebyly či nemusely být tak přísné jako nyní, což je nutné velmi pečlivě zvážit.

HZS v tomto procesu plní roli orgánu, který vydává závazné stanovisko nebo stanovisko dle § 31 (výkon státního požárního dozoru) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Proti tomuto závaznému stanovisku

(resp. stanovisku dle § 31 zákona č. 133/1985 Sb.) není možné se odvolat, je však možné se odvolat proti výsledku celého stavebního řízení, jehož je nedílnou součástí.

✂ Únikové cesty

Častým problémem je střet zájmů HZS a PZSS ve věci únikových cest. Zatímco poskytovatelé pobytových sociálních služeb chtějí charakter domova co nejvíce přizpůsobit domácímu prostředí a na chodbách vytvářejí zákoutí k posezení, zdobí je obrazy a dekoračními předměty, HZS pak někdy striktně trvá na holých chodbách. Jak je to ve skutečnosti?

Z ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, vyplývá pro PZSS mimo jiné povinnost udržovat volné únikové cesty (další podrobnosti jsou řešeny vyhláškou č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 268/2011 Sb., která upravuje používání staveb a únikové cesty poněkud podrobněji).

Požárně bezpečnostní řešení (PBR) obsahuje řadu zákonem definovaných součástí, jako je např. stanovení únikových cest, vymezení bezpečného prostoru, stanovení počtu a druhů hasicích přístrojů, zhodnocení rizik, rozdělení stavby dle požárních úseků a řadu dalších věcí.

Klíčové je rozdělení na tzv. chráněné a nechráněné únikové cesty (jejich rozdělení naleznete ve svém PBR). Chráněné únikové cesty budou velmi pravděpodobně všechny chodby, kde jsou vstupy do pokojů a prostor okolo schodišť a výtahů. Dále je nutné při rozmísťování předmětů v těchto prostorách rozlišovat předměty na hořlavé a nehořlavé.

Na chráněné únikové cestě lze umístit předmět z hořlavé látky za těchto podmínek:

- a) vzdálenost hořlavého předmětu od části stavby z hořlavých hmot s výjimkou podlahy nebo jiného hořlavého předmětu musí bránit přenesení hoření, přičemž tato vzdálenost nesmí být menší než 2 m,
- b) hořlavý předmět nebo jeho část nesmí být z plastu, není-li dále uvedeno jinak,
- c) hořlavý předmět nesmí být umístěn na strop nebo podhled nebo do prostoru pod stropem nebo podhledem v části chráněné únikové cesty určené pro pohyb osob nebo činnost jednotek požární ochrany,

- d) hořlavý předmět musí být připevněn tak, aby nedošlo k jeho uvolnění při úniku osob nebo při činnosti jednotek požární ochrany,
- e) v prostoru chráněné únikové cesty lze na stěnu o ploše 60 m² umístit pouze jeden hořlavý předmět. Na podlaží chráněné únikové cesty nesmí být umístěny více než tři hořlavé předměty,
- f) hořlavý předmět ve tvaru „nástenky“ nesmí být v prostoru chráněné únikové cesty umístěn, je-li větší než 1,3 m² při tloušťce 4 mm; umístění jiných hořlavých předmětů, není-li uvedeno jinak v bodu A.2., je možné pouze tehdy, bude-li dosaženo nejméně stejné úrovně požární bezpečnosti, přičemž plocha 1,3 m² nesmí být překročena.¹

V prostoru chráněné únikové cesty lze dále umístit:

- a) jeden malý závěsný automat na nápoje, jiné zboží nebo službu pro tři podlaží,
- b) květinovou výzdobu z plastů, pokud průměr plochy této výzdoby na stěnu není větší než 0,5 m² a hloubka této výzdoby nepřesahuje 0,1 m. Při umístění této výzdoby nesmí být omezena minimální šířka únikové cesty stanovená výpočtem.

Hořlavý předmět neuvedený v A.1. a A.2. lze v prostoru chráněné únikové cesty umístit, jestliže:

1. jde o židli z nehořlavé konstrukce s čalouněnou úpravou. Při umístění více než dvou židlí musí být tyto z nehořlavé konstrukce a zároveň musí být splněna podmínka podle § 19 odst. 3.,
2. jde o jiný sedací nábytek, jehož čalouněná část musí splňovat podmínku podle § 19 odst. 3 a jeho konstrukce je vyrobena z materiálu, který splňuje tyto požadavky – třídu reakce na oheň nejméně D podle české technické normy uvedené v příloze č. 1 část 5 nebo stupeň hořlavosti nejméně C2 podle české technické normy uvedené v příloze č. 1 část 1 bod 3 a zároveň velikost předmětu nesmí být o rozměrech větších, než jsou obvyklé u běžné židle.²

Pokud toto splňují předměty, které máte umístěné na chodbách a jiných prostorech (kterou jsou označeny jako chráněné únikové cesty), pak je nutné splnit ještě další podmínku, a to průchodnost, tj. výše uvedené předměty nesmí svým umístěním:

- a) ovlivňovat pohyb osob v chráněné únikové cestě nebo při vstupu na ni nebo výstupu z ní, zejména při převržení, pádu nebo odvalení,
- b) zasahovat do minimální šíře chráněné únikové cesty, stanovené v projektové nebo obdobné dokumentaci nebo výpočtem po-

Častým problémem je střet zájmů HZS a PZSS ve věci únikových cest. Zatímco poskytovatelé pobytových sociálních služeb chtějí charakter domova co nejvíce přizpůsobit domácímu prostředí a na chodbách vytvářejí zákoutí k posezení, zdobí je obrazy a dekoračními předměty, HZS pak někdy striktně trvá na holých chodbách.

dle českých technických norem uvedených v příloze č. 1 část 2,

- c) bránit otevírání či zavírání dveří na této komunikaci nebo na vstupu na ni nebo výstupu z ní.

V chráněné únikové cestě lze umístit jeden hořlavý předmět umělecké či historické hodnoty nepřesahující rozměry 2 x 2 m za podmínky, že je stavba v části umístění tohoto předmětu zajištěna:

- a) elektrickou požární signalizací a zároveň stabilním hasicím zařízením, nebo
- b) elektrickou požární signalizací a osobou schopnou provést prvotní hasební zásah po dobu přítomnosti osob ve stavbě.

Hořlavý předmět nesmí zasahovat do prostoru chráněné únikové cesty víc než 5 cm. Textilní hořlavé předměty nejsou přípustné.³

Výše uvedené se týkalo předmětů hořlavých. Pokud jde o předměty nehořlavé, tam jsou pravidla o dost benevolentnější. U těchto předmětů se uplatní pouze tyto podmínky:

Nehořlavý předmět musí být připevněn tak, aby nedošlo k jeho uvolnění při úniku osob nebo při činnosti jednotek požární ochrany, a všechny podmínky průchodnosti (viz výše).

Některé ojedinělé případy, kdy HZS striktně odmítala přítomnost jakýchkoliv předmětů na chodbách, jsou tedy požadavkem nad rámec zákona. Na druhou stranu jsou podmínky umísťování těchto předmětů přesně vymezeny a popsány. Při prověřování a rozhodování, zda můžeme některý z předmětů umístit například do prostor chodby, je nutné pracovat nejen s předpisy uvedenými v tomto článku, nýbrž i s Požárně bezpečnostním řešením. Bylo-li toto stanoveno přísně, tj. ve smyslu přísnějšího řešení, než jaké je dle zákona nutné, je možné toto PBR zrevidovat.

¹ Příloha č. 6 vyhlášky č. 13/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb.

² Příloha č. 6 vyhlášky č. 13/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb.

³ Tamtéž